

A snowy street at night, illuminated by warm yellow lights. A person wearing a dark coat and a red hat is walking away from the camera. In the background, there are signs, including one that says "S H O" and another that says "Svenner".

Stoppa slöseriet

i Sundbyberg

Sverigedemokraternas förslag
till budget 2025 i Sundbyberg

Sverigedemokraterna

Innehållsförteckning

Inledning	6
Vår ideologiska grundsyn	6
Sundbyberg idag och vår vision för framtiden	7
Utmaningar 2025 samt fokusområden	9
Stoppa slöseriet	10
Bolagen	11
Kommunala bolag	11
Kommunalförbund	11
Sundbybergs Stadshus AB	12
Förvaltaren	12
Kommunstyrelsen	14
Ansvarsområde	14
Målsättning	14
Demokrati	14
Ekonomi	14
Upphandlingar	15
Byggnation	15
Elbilar - laddning och säkerhet	16
Personalpolitik	17
Trygghet	17
Invandring	19
Förslag till driftbudget för Kommunstyrelsen	20

Grundskole- och gymnasienämnden	21
Ansvarsområde	21
Målsättning	21
Grundskolan	21
Öka trygghet och studiero.....	22
Modersmålsundervisning.....	22
Jämför förvaltningens verksamhet med best practice	22
Gymnasieskolan	23
Drogtester i skolan.....	23
Friskola.....	23
Förslag till driftbudget för grundskole- och gymnasienämnden	24
Social- och arbetsmarknadsnämnden.....	25
Ansvarsområde	25
Målsättning	25
Trygghet	25
Försörjningsstöd och arbetsmarknadsinsatser	26
Invandring.....	27
Feriejobb	28
Förslag till driftbudget för Social- och arbetsmarknadsnämnden	29
Förskolenämnden	30
Ansvarsområde	30
Målsättning	30
En trygg och attraktiv förskola	30
Nattis - Ugglan	31
Förslag till driftbudget för Förskolenämnden	32
Äldrenämnden	33
Ansvarsområde	33
Målsättning	33
Valfrihet.....	33
Livskvalitet och säkerhet.....	33
Personal och kostnader.....	34
Förslag till driftbudget för Äldrenämnden	36

Stadsmiljö- och trafiknämnden.....	37
Ansvarsområde	37
Mål.....	37
Trafik	37
Parkering.....	38
Grönområden	38
Trygghet och livskvalitet	39
Måltidsservice.....	39
Miljö.....	39
Fast konst	40
Förslag till driftbudget för Stadsmiljö- och trafiknämnden	41
Kultur- och fritidsnämnden	42
Ansvarsområde	42
Målsättning	42
Kulturarv.....	42
Fritid.....	43
Låna en politiker.....	43
Bidrag.....	44
Förslag till driftbudget för Kultur- och fritidsnämnden	45
Byggnads- och tillståndsnämnden.....	46
Ansvarsområde	46
Målsättning	46
Förutsättningar	46
Tillstånd för uteserveringar	46
Förslag till driftbudget för Byggnads- och tillståndsnämnden	47
Överförmyndarnämnd.....	48
Ansvarsområde	48
Målsättning	48
Digitalisering och säkerhet.....	48
Ställföreträdare.....	48
Förslag till driftbudget för Överförmyndarnämnden.....	49

Valnämnd	50
Ansvarsområde	50
Målsättning	50
Säkerhet och kontroll.....	50
Affisivering	50
Förslag till driftbudget för Valnämnden	51
Driftbudget	52
Investeringsbudget.....	53

Inledning

Vår ideologiska grundsyn

Sverigedemokraterna är ett socialkonservativt parti med nationalistisk grundsyn, som betraktar värdekonserveratism och upprätthållandet av en solidarisk välfärdsmodell som de viktigaste verktygen i byggandet av det goda samhället. Partiet bildades med övergripande målet att formera en demokratisk, politisk rörelse som skulle slå vakt om den gemensamma nationella identitet som utgjort grunden för framväxten av välfärdsstaten och vårt lands fredliga och demokratiska utveckling.

Sverigedemokraterna eftersträvar ett försiktigt framåtskridande som baseras på varsamhet, eftertanke och långsiktigt ansvarstagande. Partiets ambition är att kombinera de bästa elementen från de traditionella höger- och vänsterideologierna. Vi bejakar lag och ordning, gemensamhetsskapande traditioner, samhällsbärande institutioner och bevisat välfungerande naturliga gemenskaper i form av familjen och nationen. Vi eftersträvar ett demokratiskt, jämställt och miljövänligt samhälle där alla medborgare skyddas av, och är lika inför, lagen. Ett samhälle där alla medborgare också garanteras en hög grundläggande nivå av ekonomisk och social trygghet. Vi inser att vi i likhet med alla andra människor har ofrånkomliga fel och brister och tror därför inte att ett perfekt, utopiskt samhälle är möjligt att uppnå. Genom att basera vår politik på ovan nämnda strävanden och genom att kombinera frihet och trygghet, individualism och gemenskap, hoppas vi dock kunna återskapa ett folkhem som i så hög grad som möjligt är präglad av trygghet, välstånd, demokrati och en stark inre solidaritet. Detta är den övergripande målsättningen med partiets verksamhet.

Att all offentlig makt i Sverige ska utgå från folket är den mest centrala av Sverigedemokraternas principer. Vi bekämpar alla rörelser och idéer som vilar på antidemokratisk grund och försvarar alla individers grundläggande människovärde och alla folks rätt till självständighet och demokratisk utveckling. Det kommunala självstyret är demokratins kärna och förutsätter närdemokrati; att besluten i kommunen ligger så nära de berörda som möjligt, att människorna verkligen känner sina förtroendevalda som sina representanter och vet vad de står för. För demokratins skull och för ett sundare och livskraftigare och tryggare Sverige måste det kommunala självstyret försvaras, breddas och fördjupas.

Sundbyberg idag och vår vision för framtiden

Sundbyberg har snart lämnat småstadskänslan, som vi älskar, för gott och blivit en förort i mängden. Många års tanklöst byggande har gått överstyr och nu är hög tid att stanna upp och reflektera. Vårt Sundbyberg behöver tid att återhämta sig. Vi måste skynda långsamt och se vilka effekter byggnationen och befolkningsökningen får på längre sikt. Nu måste fokus ligga på att ta hand om Sundbybergarna på bästa sätt; ge dem adekvat utbildning, förskoleplatser, äldreomsorg, övrig samhällsservice och trygghet. Vi tycker att Sundbybergarna är värda det!

Vårt Sundbyberg är en inkluderande småstad där alla, oavsett kön, funktionsförmåga, etnicitet, religion eller sexuell läggning, kan känna trygghet och röra sig fritt. Hat, våld och diskriminering har ingen plats i vårt Sundbyberg. De senaste årens upptrappning av det grova våldet med gängkriminalitet och skjutningar har skapat en otrygghet vi inte får godta som vår nya vardag. Hederliga, oskyldiga medborgare råkar allt oftare ut för denna kriminalitet i form av förnedringsrån, våldtäkter, knivrån med dödligt utfall och rena avrättningar av vittnen till mord. Våra barn riskerar att dras in i drogförsäljning och gängkriminalitet. Det är en utveckling vi ser i hela Sverige och som måste bekämpas gemensamt på riksnivå. På kommunal nivå måste vi nu göra allt som står i vår makt för att öka Sundbybergarnas trygghet.

I vårt Sundbyberg råder nolltolerans mot alla former av våldsbejakande extremism, oavsett från vilket håll det kommer. Vi kan aldrig tillåta att människor som utövat sådan i andra länder kan återvända till Sundbyberg och få en fristad här på skattebetalarnas bekostnad.

Det är en självklar målsättning att alla kommuninvånare som är arbetsföra ska försörja sig genom eget arbete. Det kan förverkligas genom motiverande insatser och genom ett tydligt samarbete mellan skola, vuxenutbildning och näringsliv med en kompetensutveckling som matchar behoven i näringslivet.

Våra barn har rätt till en trygg förskola och skola med hög pedagogisk kvalitet där eleverna ges utrymme att tillgodogöra sig undervisningen efter sina egna individuella förutsättningar. Förskolan och skolan ska verka på en sekulär grund där ingen särbehandling förekommer efter kön och där alla får de bästa förutsättningarna att lära sig god svenska. Det svenska språket är invandrades främsta nyckel in i det svenska samhället och arbetsmarknaden. Ändå saknas det svenska språket som en självklar del i många invandrades vardag. Därför är det inte modersmålet som behöver stärkas genom extra undervisning, utan det svenska språket. Resurser ska alltså inte läggas på mer modersmålsundervisning än vad vi har skyldighet att ge eleverna. Ge i stället våra elever en stabil grund i det svenska språket och därmed de bästa förutsättningarna att inkluderas i det svenska samhället.

Sverigedemokraterna ser det som en prioriterad fråga att äldreomsorgen präglas av hög kvalitet och valfrihet. Kvaliteten på våra äldreboenden är alltid avgörande, inte vem som driver verksamheten. Privat eller kommunal regi ska inte spela någon roll så länge en god verksamhet med nöjda brukare kan uppnås. Då många äldre vill bo kvar hemma så länge som möjligt ställer det höga krav på hemtjänsten. Här måste de äldres behov och önsknings få ett stort utrymme i hur verksamheten utformas.

Personalen som vårdar våra äldre behöver ha god kunskap i det svenska språket för att brukaren ska känna sig trygg och förstådd.

Tiggeriet har blivit ett permanent inslag i Sundbybergs stadsbild. Trots att det finns möjlighet för staden att förbjuda tiggeri inom vissa områden, och Sverigedemokraterna har motionerat om att utnyttja denna möjlighet inom bl a centrumkärnan, låter styret detta fortgå. I vårt Sundbyberg accepterar vi inte att människor utnyttjas genom trafficking. Vi blundar inte för människohandel. Vi röstar inte nej till ett förslag som skulle kunna sätta stopp för utnyttjandet av fattiga samtidigt som vi dövar vårt dåliga samvete genom att lägga en tia i en kaffemugg på väg in på systembolaget.

Sundbyberg behöver en politik som gör skillnad. På riktigt!

Utmaningar 2025 samt fokusområden

Sundbybergs Stad står inför stora ekonomiska utmaningar, vilket ställer betydande krav på besparingar. Även om det ser ut som om Sundbybergs stad är fri från lån har styret låtit stadens bolag Förvaltaren ta upp lån i Kommuninvest med flera hundra miljoner årligen. Samtidigt låter man stora utdelningar från bolagen gå in i stadens budget för att klara ekonomin. Idag har Förvaltaren lån på 2,4 miljarder kronor, varav 1,7 miljarder till Kommuninvest; pengar som det inte är realistiskt att vi kommer kunna betala tillbaka.

Detta är resultatet av en politik där stadens egendom säljs för att täppa till hål i budgeten. Det är resultatet av en politik som innebär att fastigheter som stadens verksamheter håller till i säljs för att sedan fortsätta hyras av kommunen. Det är också en politik där kommunen säljer ut bygggrätter, som blir till bostäder, för att rädda årets ekonomi på kort sikt, utan någon plan för de ökade kostnader som en snabbt växande befolkning för med sig i framtiden; kostnader för äldreboende, förskolor, skolor och infrastruktur. Det här är Sundbybergs framtid. Vår skuldsättning ökar varje år.

Även om det är mycket tråkigt att behöva föreslå neddragningar måste ett av våra fokusområden i detta budgetförslag alltså vara **ekonomi**.

För att vi ska kunna vända en negativ ekonomisk utveckling behöver vi satsa på framtiden. Våra barn utgör vår framtid. Vi måste alltså se till att Sundbybergs barn får den bästa **utbildningen** och för att möjliggöra detta krävs arbetsro. Vi vill också öka möjligheterna för våra barn att bo kvar i Sundbyberg när det är dags att flytta hemifrån.

Vårt tredje fokusområde är **trygghet**. Vi vill se satsningar på riktiga åtgärder med verkliga effekter. Att slentrianmässigt betala en halv miljon kronor per år till stiftelsen Tryggare Sverige, som inte säger sig ha några särskilda satsningar för Sundbyberg, är inte effektivt använda pengar. Drömmen om att alla Sundbybergare ska känna sig trygga, i sina hem, sin hemkommun, i skolan och inom äldrevården, genomsyrar hela vår budget. Vi tycker att Sundbybergarna är värda den tryggheten!

Stoppa slöseriet

Vi tror inte att plastsvanar, sommargågator, kostsamma trafikomläggningar och dyra konstverk är prioriterade frågor i kommuninvånarnas ögon just nu. Vi vill säkerställa att invånarnas skattepengar används på allra bästa sätt och ger något värdefullt tillbaka. Kort sagt vill vi stoppa slöseriet i Sundbyberg.

I det här budgetförslaget vill vi lyfta fram vilka besparingar vi kan göra i de olika nämnderna. Våra förslag handlar alltså inom många områden om hur vi kan minska kostnader utan att göra avkall på kvalitet och hur vi kan få mer kvalitet utan att öka kostnaderna. Det här innebär att vi är tvungna att dra ner på kommunens verksamhet där det är möjligt och att ändra inriktning för mer kostnadseffektivt arbete där det är möjligt.

Det innebär att vi vill stoppa i våra ögon onödiga investeringsprojekt eller skjuta en del kostsamma projekt på framtiden. Det planerade projektet att byta säkerhetssystem på Ekbackens äldreboende är ett sådant projekt. En offert för nya dörrar och lås på ett äldreboende på över 30 miljoner kronor borde inte kunna accepteras utan att jämföras med andra bolags offerter. Staden behöver förbättra konkurrensutsättningen vid upphandlingar för att garantera prisvärda investeringar. Att inte se till att ramavtal föreligger med flera olika aktörer på marknaden är ett slöseri med kommuninvånarnas skattepengar.

I vårt budgetförslag visar vi att det är möjligt att låta utdelningarna från stadens bolag stanna i bolagen och återinvesteras där. Samtidigt skulle Sundbybergarna få se våra stora satsningar på skola, förskola och äldreomsorg bli verklighet, tre områden som behöver en förändring på riktigt.

Bolagen

Kommunala bolag

Koncernen Sundbybergs stadshus AB är en helägd kommunal bolagskoncern. Staden är ensam ägare i koncernens moderbolag, Sundbybergs stadshus AB, som i sin tur har ett antal dotterbolag, nämligen Fastighets AB Förvaltaren (publ), Lokalfastigheter i Sundbyberg AB, Sundbyberg Avfall och Vatten AB, Sundbybergs stadsnätsbolag AB samt Sundbybergs Bredband AB. Fastighets AB Förvaltaren (publ) är det dominerande bolaget i koncernen och är stadens allmännyttiga bostadsföretag. Staden är även delägare i Norrenergi AB, Söderhalls renhållnings AB (SÖRAB) och samarbetar med andra kommuner via kommunalförbunden Norrvatten och Stockholms Brandförsvär.

Norrenergi AB producerar, köper, distribuerar och säljer värme och kyla till kunder i Solna och Sundbyberg med omnejd. Bolaget ägs gemensamt av Sundbybergs stad (1/3) och Solna stad (2/3).

Söderhalls renhållnings AB (SÖRAB) är ett regionalt avfallsbolag som driver flera anläggningar för avfallshantering. SÖRAB ägs av tio kommuner i norra Stockholm: Danderyd, Järfälla, Lidingö, Sollentuna, Solna, Stockholm, Sundbyberg, Täby, Upplands Väsby och Vallentuna.

Kommunalförbund

Norrvatten förser medlemskommuner med dricksvatten. Kommunalförbundet består av fjorton kommuner: Danderyd, Järfälla, Knivsta, Norrtälje, Sigtuna, Sollentuna, Solna, Sundbyberg, Täby, Upplands-Bro, Upplands Väsby, Vallentuna, Vaxholm och Österåker.

Görvälns reningsverk i Järfälla tar färskvatten från Mälaren och renar till dricksvatten. Det är 100 år gammalt och räcker snart inte till för att tillgodose medlemskommunernas ökade vattenförbrukning. Ett nytt reningsverk kommer därför behöva byggas och detta planeras i anslutning till Görväln. Finansieringen kan ske genom att medlemskommunerna tar upp lån i Kommuninvest. För Sundbyberg beräknas kostnaden till 119 miljoner kronor.

Storstockholms brandförsvär är ett kommunalförbund där tio kommuner samarbetar: Danderyd, Lidingö, Solna, Stockholm, Sundbyberg, Täby, Vallentuna, Vaxholm, Värmdö och Österåker. Kommunalförbundet ska skydda människors liv, hälsa samt egendom och miljö mot olyckor inom det geografiska område som de tio kommunerna tillsammans bildar.

Sundbybergs Stadshus AB

Sundbybergs Stadshus AB är moderbolaget för stadens övriga bolag. Bolaget har en sammanhållande funktion. Det ansvarar för styrning, kontroll och uppföljning samt verkar för samordningsvinster för dotterbolagen. Koncernstyrelsen ska fatta de principiella beslut som krävs för att kommunfullmäktiges mål ska nås medan dotterbolagens styrelser och verkställande ledningar har det operativa ansvaret för att kommunfullmäktiges beslut verkställs.

Förvaltaren

Fastighets AB Förvaltaren är Sundbybergs egen hyresvärd. Bolaget är en av Sveriges ledande kommunala fastighetsägare.

Målsättning

Förvaltaren ska tillhandahålla funktionsdugliga hyresbostäder till rimliga priser och prioritera Sundbybergare vid tilldelning av bostäderna.

Förvaltaren äger 6.600 st hyreslägenheter i Sundbyberg och förmedlar idag dessa genom en egen bostadskö. Alla som har fyllt 16 år och har ett svenskt personnummer får ställa sig i kö, utan kostnad. I takt med att befolkningen i Stockholms län har ökat har priserna för att köpa sin egen bostad skenat. Resultatet har blivit att den som redan har kontrakt på en hyresrätt är ovillig att släppa den. Antalet lägenheter som omsätts i bostadskön har därför minskat. År 2020 förmedlades endast 9 enrumslägenheter i centrala Sundbyberg och kötiden för dessa var ca 15 år.

Trots att Sundbybergs ungdomar idag får 1,5 poäng/dag i bostadskön upp till 26 års ålder blir kötiden till en enrummare i centrala Sundbyberg ca 10 år. Vi vill att våra ungdomar ska kunna stanna kvar i Sundbyberg, deras hemkommun, när de flyttar hemifrån och vill möjliggöra det genom att de ska kunna ställas i kö från födseln. Vi vill även att Förvaltarens bostadskö i första hand ska vara till för folkbokförda i Sundbyberg. För att säkerställa Sundbybergarnas behov av bostäder ska folkbokförda i Sundbyberg erhålla 3 köpoäng/dag. Alla utanför Sundbyberg ska debiteras en avgift på 500 kr/år och fortsatt erhålla 1 köpoäng/dag.

När köreglerna ändrades år 2010 stod 7.000 personer i Förvaltarens bostadskö. Sedan tog dåvarande styret bort kravet på folkbokföring i Sundbyberg. Idag står 74.000 personer över hela Sverige i kö till Förvaltarens 6.600 lägenheter.

Många hyreslägenheter i Sundbyberg ägs av privata fastighetsägare. Idag ingår dessa i Stockholms bostadskö. Vi vill i stället att även de privata hyreslägenheterna i första hand ska erbjudas Sundbybergarna. Vi vill därför utöka Förvaltarens kö till en stor kommunal bostadsförmedling och sträva efter att så många som möjligt av de privatägda hyreslägenheterna också ska förmedlas genom denna kö.

För att dämpa hyreshöjningarna ska Förvaltarens avkastningskrav läggas på miniminivå enligt lag. Vinster från hyresverksamheten ska huvudsakligen stanna hos Förvaltaren och användas till renoveringar och andra angelägna åtgärder. Övriga satsningar som gynnar alla kommuninvånare ska i stället finansieras via adekvat nämnd.

I syfte att få ut fler hyreslägenheter i bostadskön ser vi positivt på att Förvaltaren fortsätter sitt arbete med att se över var lokaler och förrådsutrymmen kan omvandlas till hyreslägenheter.

Tryggve och Tryggt Tugg är trygghetsatsningar från Förvaltaren som vi kan hämta inspiration från till hela Sundbyberg.

Besparingar i bolaget

- Alla utanför Sundbyberg ska debiteras en köavgift på 500 kr/år

Prioriteringar i bolaget

- Folkbokförda i Sundbyberg får stå i kö till bostadsförmedlingen från födseln samt erhålla 3 köpoäng/dag
- En kommunal bostadsförmedling som inkluderar privatägda hyreslägenheter
- Se över var lokaler och förrådsutrymmen kan omvandlas till hyreslägenheter

Kommunstyrelsen

Ansvarsområde

Kommunstyrelsen ansvarar för styrning, ledning, uppföljning och att ha uppsikt över stadens verksamheter och strategiska frågor. Direkt under kommunstyrelsens ansvar ligger översikts- och detaljplanering, exploateringsfrågor, näringsliv, kommunikation, arbetsgivarpolitik, ekonomi, miljösamordning samt utveckling av folkhälsan och den lokala demokratin.

Målsättning

Genomsyrande för kommunstyrelsens beslut ska vara Sundbybergarnas bästa. Våra medborgares välbefinnande och trygghet måste vara kommunstyrelsens främsta intresse. Kommunstyrelsen ska inte fatta beslut som kan innebära en risk för medborgarnas trygghet, tillgång till bostad eller försörjning. Kommunstyrelsen ska upprätthålla en god budgetkontroll och i övrigt god förvaltning av stadens tillgångar.

Demokrati

Att all offentlig makt i Sverige skall utgå från folket är den mest centrala av Sverigedemokraternas principer. Vi bekänner oss till den klassiska definitionen av demokrati, där demokratibegreppet inte görs synonymt med de egna politiska uppfattningarna utan primärt vilar på principerna om att beslut ska fattas enligt majoritetsprincipen, att likhet inför lagen och allmän och lika rösträtt för medborgare ska råda, att yttrandefrihet, tryckfrihet, mötesfrihet, föreningsfrihet och rättstrygghet är helt nödvändiga inslag för att medborgarna skall kunna och våga informera sig, engagera sig och fullt ut utnyttja sin rösträtt i fria och hemliga val. Vi förordar också starkare inslag av direktdemokrati och ställer oss positiva till fler beslutande folkomröstningar.

Ekonomi

Stadens ekonomi har de senaste åren blivit alltmer ansträngd, trots styrets höjning av kommunalskatt och parkeringsavgifter. Vi ser hur stadens bolag urlakas genom utdelningar till stadens budget samtidigt som de tvingas ta lån från Kommuninvest. För att få hjälp att bryta denna negativa trend behöver vi tillsätta en extern expert som kan analysera stadens ekonomi på ett objektiva sätt och redogöra för vilka åtgärder vi kan vidta för att säkerställa ett överskott i verksamheten framöver.

Upphandlingar

Upphandlingar är komplexa processer som kräver lyhördhet för olika behov och särskild kompetens inom det aktuella upphandlingsområdet. För att uppnå en lyckad upphandling, som inte medför större kostnader på sikt, kan inte priset få vara mer drivande än andra tilldelningskriterier. Vi har därför motionerat om att staden vid anbud även ska ta adekvat hänsyn till tilldelningskriterier som kvalitet, jämställdhetsplan, miljöplan, ESPD och referenser. Samtidigt behöver krav ställas på leverantören att denne inte hyr in arbetskraft från andra länder med sämre arbetsvillkor och som på grund av språkförbistringar kan utgöra en säkerhetsrisk.

Staden behöver dessutom aktivt arbeta för att ramavtal föreligger med flera olika aktörer inom varje tänkbart område. Det innebär att en förnyad konkurrensutsättning kan ske vid varje enskilt projekt.

Byggnation

Sundbyberg är Sveriges till ytan minsta kommun och samtidigt den snabbast växande kommunen, trots att vi redan nu är Sveriges mest tätbefolkade kommun. Vi har ökat från 38.000 (år 2010) till 56.000 invånare (+ 47 %) och enligt befolkningsprognosen, och styrets plan, blir vi över 70.000 år 2032. Ett extremt bostadsbyggande på liten yta är ett riskfyllt experiment med svåröverskådliga konsekvenser. Fler invånare kräver snabbt fler förskolor, skolor, fritidslokaler, idrottsanläggningar, äldreboende, utbyggd infrastruktur samt utökad kommunal service såsom socialtjänst m m.

Tillväxt bör ske i lugn takt så att invånarna, infrastrukturen och den kommunala servicen hinner anpassas till ändrade villkor. Lilla Sundbyberg kan inte bygga bostäder för övriga regionen. Även om samverkan är en självklarhet måste den ske utifrån Sundbybergarnas bästa. Nu behöver vi stoppa bostadsbyggandet; invänta och planera för effekterna med vår snabbt växande befolkning. Naturligtvis måste vi fullfölja ingångna avtal och slutföra angelägna projekt, men samtidigt utreda vilka bostadsprojekt som kan stoppas.

Med byggandet följer problem med dagvattenavrinningen. Där det finns mycket hårdgjorda ytor som inte kan suga upp vatten behöver en större del av nederbörden tas om hand i dagvattensystemen. Kraftig nederbörd leder då till problem med översvämningar och bräddningar av avloppsledningsnätet. Städer och tätbebyggda områden är särskilt känsliga för klimateffekter som översvämningar. (Se Sveriges miljömål, Naturvårdsverket).

Det är alltså av stor betydelse att bibehålla och planera in grönområden i stadsbilden. Vi ska inte bygga på naturmark och grönområden. Tuleparkens tennisbanor är inte heller en optimal plats att förlägga en förskola på, vilket styret idag planerar för. Tennisbanorna har funnits på platsen sedan 1937 och klubben är mycket aktiv på platsen. Även Lions klubblokal skulle behöva rivas om en förskola byggs på platsen. Fortsätt i stället undersöka befintliga byggnaders möjlighet att inhysa en förskola. Den akuta situationen att hitta en plats för en förskola som kan ersätta Dimsløjans förskola visar på ett kortsiktigt tänkande i styrets planering. Det pekar också på hur värdefullt det är att en stad får växa långsamt.

Redan hårdlagda ytor kan utnyttjas till företagslokaler. Sundbybergs attraktiva läge gör det naturligt att öka satsningen på företag. Företag skapar sysselsättning och bidrar till kommersiell service för våra medborgare. Vid en lågkonjunktur står vi hellre med tomma lokaler än arbetslösa medborgare. Sundbybergs attraktiva läge gör dock att företag gärna flyttar hit.

Den nuvarande enprocents-regeln vid nybyggnation bör tas bort. Den innebär ett slöseri med kommuninvånarnas skattemedel genom att slentrianmässigt lägga en procent av produktionskostnaden på konst i varje projekt där staden är byggherre. I stället vill vi se en individuell bedömning till konstnärlig utsmyckning vid nybyggnation.

Grönytefaktor (GYF) är ett planeringsverktyg för att medvetet arbeta med ekosystemtjänster, grönska, dagvatten och sociala värden i planering och byggande. Idag tilldelas dock naturmark ingen grönytefaktor. Naturmark bör tilldelas maximal grönytefaktor för att medvetandegöra grönytefaktorers försämring vid exploatering. Gröna tak och väggar kan aldrig ersätta grön mark.

Elbilar – laddning och säkerhet

Moderna elfordon drivs ofta av litium-jonbatterier som kan avge en mängd livsfarliga ämnen om de börjar brinna; bränder som dessutom är extremt svårsläckta. Därför vill vi se att Sundbybergs kommun tar ansvar för att laddstationer inom staden är korrekt utformade och lämpligt placerade. På så vis ökar möjligheten för räddningstjänsten att släcka en eventuell brand och minimerar riskerna att folk och egendom skadas.

Sundbybergs stad behöver ta fram en policy för detta baserad på riktlinjerna från Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB), Boverket, Elsäkerhetsverket, räddningstjänsten, försäkringsbolagen samt polisen.

Personalpolitik

Sundbybergs stad ska vara en modern arbetsgivare som erbjuder konkurrenskraftiga löner samt värdesätter löpande kompetensutveckling hos sin personal.

Underbemanning leder till överbelastning, vilket bäst förebyggs genom en god personalplanering. Deltidspersonal och timanställd personal ska när det är möjligt erbjudas tillsvidareanställning för trygghet och kontinuitet.

Heltäckande slöja, såsom burka och niqab, ska inte tillåtas på personal som på något sätt jobbar med människor. Det är värdefullt i vår kultur att kunna se ansiktet på den vi möter, inte minst om vi tvingas till en nära kontakt i en utsatt situation såsom brukare inom äldreomsorgen.

Ingen form av diskriminering ska förekomma vid tjänstetillsättningar, inte heller s k positiv kvotering, oavsett skäl. Endast kompetens ska vara avgörande vid anställning och etnicitet, kön eller sexuell läggning ska varken vara meriterande eller belastande. Alla som ska arbeta med barn och ungdomar samt äldre i stadens verksamheter ska uppvisa utdrag ur belastningsregistret innan anställning sker.

Staden bör kraftigt minska beroendet av kostsamma konsulter och i görligaste mån istället anlita egen personal.

Trygghet

Under år 2019 klassificerade polisen Rissne och Hallonbergen som *"riskområden"* på väg att utvecklas till *"särskilt utsatta områden"*. Ingenting tyder på att situationen håller på att vända. I stället märks närvaron av de kriminella gängen allt tydligare genom narkotikahandel, skottlossningar, mord, rån, misshandel och våldtäkter. Utvecklingen är helt oacceptabel och vi kräver krafttag från stadens sida för att säkerställa Sundbybergarnas trygghet.

Sverigedemokraterna motionerade redan år 2015 om en polisstation till Sundbyberg. Polisens närvaro i riskområdena måste ökas och synliggöras. En polisstation i t ex Rissne skulle öka polisens lokalkännedom och möjliggöra snabba ingripanden och samtidigt öka tryggheten för Sundbybergarna. Därifrån kan områdespolisen utgå i sitt kontakt- och förtroendeskapande arbete utifrån den problembild som finns i just Sundbyberg. De skulle tidigt upptäcka och kunna signalera till socialtjänsten om ungdomar hamnar i fel kretsar eller börjar begå brott. Därmed skulle socialtjänsten få möjlighet att arbeta mer uppsökande för att hjälpa ungdomar att bryta en tidig kontakt med kriminella nätverk.

Ett värdefullt komplement till polisens insatser för ökad trygghet skulle vara kommunala väktare och ordningsvakter på utsatta platser, t ex i Rissne och Hallonbergens centrum. Vi vill också utöka Förvaltarens trygghetsinsatser Tryggve och Tryggt Tugg till att gälla alla Sundbybergare; inte bara Förvaltarens hyresgäster. Vidare har vi föreslagit utökad videoövervakning och förbättrad belysning på utsatta platser.

SÄPO har pekat ut våldsbejakande islamism som det största hotet mot demokratin. Vi måste vara tydliga med att ingen ska kunna återvända till Sundbyberg efter att ha ägnat sig åt terrorism och våldsbejakande extremism i andra länder.

Vi välkomnar en extern utredning, likt den som gjordes i Göteborg, om tystnadskulturen bland kommunanställda. Den allvarliga rapporten visar att kommunanställda inte vågar ta upp allvarliga problem kopplade till extremism och organiserad brottslighet. Det förekom att personal tystades ned av chefer och att dessa inte tog deras uppgifter om hur kriminella manifesterar sin makt på allvar. Det framkom att det fanns en utbredd ovilja bland medarbetare att polisanmäla sådant de blir utsatta för, av rädsla för repressalier från kriminella eller extremister. Dessutom var de rädda för att inte få stöd från sin arbetsgivare. Detta är en skrämmande rapport och en liknande kartläggning i Sundbybergs stad vore angelägen.

Invandring

När asylsökande fått uppehållstillstånd anvisas de till en kommun som ansvarar för mottagandet. Sedan år 2016 är kommunerna ålagda att ta emot en viss volym nyanlända som varierar utifrån de årliga förutsättningarna. De senaste årens stora invandring har skapat en enorm bostadsbrist, särskilt i Stockholms län. Staden ska, tills dess att en mer ansvarsfull invandringspolitik inrättats på nationell nivå, motsätta sig avtal om invandarmottagning och bestrida kommunplaceringar. Nyanlända måste i stället erbjudas bostad i kommuner som inte lider av bostadsbrist. Möjligheten behöver därför utredas från kommunens sida om att driva pilotärenden för att pröva bosättningslagen i förhållande till det grundlagsskyddade kommunala självbestämmandet.

Bostadsbrist och utanförskap är bidragande anledningar till att staden behöver sprida kunskap om att det finns hjälp att få för de invandrare som önskar återvända till sina hemländer, men saknar möjlighet till att förverkliga den drömmen. Migrationsverket erbjuder återvändningsbidrag och resebidrag för dem med uppehållstillstånd, samt återetableringsstöd till asylsökande och dem som fått avslag. Återvändningsbidrag kan innebära en vinst för både individen och samhället.

Barnäktenskap och tvångsäktenskap är ett problem i många invandrartäta skolor och Sundbyberg utgör knappast något undantag. Omfattningen av dessa förekomster behöver utredas, så vi kan sätta in förebyggande åtgärder.

Sverigedemokraterna är fortsatt angelägna om att tiggeri förbjuds inom vissa reglerade områden, bl a centrumkärnan. Organiserat tiggeri löser inte de grundläggande orsakerna i hemländerna utan bidrar i stället till att utsatta människor utnyttjas och far illa.

Besparingar i nämnden

- Ta bort den s k enprocentsregeln vid nybyggnation
- Tillsätta en extern expert som kan analysera stadens ekonomi på ett objektiva sätt
- Verka aktivt för att staden tecknar ramavtal med fler aktörer samt alltid inhämtar jämförande offerter vid större projekt
- Motsätta sig avtal om invandarmottagning och bestrida kommunplaceringar

Prioriteringar i nämnden

- Stoppa bostadsbyggandet där det är möjligt
- Exploatera inga fler grönområden
- Ta fram en policy för laddstationer till elbilar
- Utreda möjligheten att driva pilotärenden för att pröva bosättningslagen i förhållande till det grundlagsskyddade kommunala självbestämmandet
- Verka för heltidsanställningar som alternativ till deltid och tillsvidareanställningar som alternativ till timanställningar, bl a inom äldreomsorgen
- Verka för att en polisstation öppnas i Rissne
- Öka tryggheten genom väktare och ordningsvakter
- Utreda tystnadskulturen bland kommunanställda
- Utreda förekomsten av barnäktenskap och tvångsäktenskap
- Införa tiggeriförbud

Förslag till driftbudget för Kommunstyrelsen

Driftbudget KS (Mnkr)	Styrets budget	Vår budget	Differens
Intäkter	410,0	410,0	0
Kommunbidrag	329,7	324,6	-5,1
Budgeterade intäkter	739,7	734,6	-5,1
Driftkostnader	591,4	586,3	-5,1
Avskrivningar	109,2	109,2	0
Internränta	39,1	39,1	0
Budgeterade kostnader	739,7	734,6	-5,1
Budgeterat resultat	0,0	0,0	0
Investeringsram	210,2	182,8	-27,4
I nämndens driftbudget ingår både externa intäkter och interna intäkter mellan nämnderna			

Grundskole- och gymnasienämnden

Ansvarsområde

Grundskole- och gymnasienämnden ansvarar för grundskola, obligatorisk särskola, förskoleklass och skolbarnomsorg. Därutöver ansvarar nämnden för kommunens uppgifter inom gymnasieverksamheten i form av gymnasieskola och gymnasiesärskola. Nämnden ger också tillstånd till och utövar tillsyn av enskild skolbarnomsorg och förskoleklass och lämnar bidrag till deras verksamhet.

Målsättning

Varje elevs välbefinnande och rätt till en bra skolgång ska vara nämndens prioriterade inriktning. Trygghet ska prägla skolgången och disciplinära åtgärder som att flytta bort stökiga elever från undervisningen måste vara en självklarhet. Studiemiljön ska vara lugn, trygg och fokusera på kunskapslärande som förbereder våra barn för arbetslivet och vidare studier.

Grundskolan

Demokrati, yttrandefrihet och kritiskt tänkande ska genomsyra skolans arbete. Skolan ska förmedla faktakunskaper samt främja ett kritiskt och analytiskt tänkande.

Man bör ha minst en fysisk aktivitet per dag i skolan, med betoning på rörlighet och motion. Detta gynnar koncentration, välmående och studieresultat. Det kan handla om korta övningar vid skolbänken på 5–10 minuter. Välmående elever har större möjlighet att tillgodogöra sig undervisningen.

Skolmaten är kan vara det enda lagade målet en del elever får på dagen. Det ställer stora krav på näringsinnehåll. Den ska i möjligaste mån även vara närlagd samt ekologisk med svenskt ursprung. Kött från djur som vid slakt utsatts för onödigt lidande ska inte serveras i våra skolor. Det har gjorts försök i Grönkullaskolan med att servera avgiftsfri frukost till eleverna. Utvärderingen har inte visat på något tydligt samband mellan frukost i skolan och studieresultat. Vi anser det därför inte befogat kostnadsmissigt att erbjuda frukost i grundskolan i alla stadens skolor.

Det socioekonomiska bidraget till grundskolor behöver ändras till ett behovsprövat bidrag utifrån bl a inlärningssvårigheter.

Nämnden behöver ta fram en plan för vad som ska hända med de elever som idag går i Duvboskolans paviljonger på Rissne Ängar när området blir naturreservat.

Öka trygghet och studiero

En god studiemiljö är högsta prioritet och vi har tre punkter för att öka elevernas studiero i skolan som vi vill verka för under kommande år.

Vi vill förbjuda mobiler i skolan. Det kommer fler och fler rapporter om hur barns hjärna påverkas av mobiler. Även om man inte aktivt använder telefonen så har den elevens uppmärksamhet vilket påverkar elevens möjlighet att fokusera på arbetsuppgiften. Elever som redan har svårigheter att fokusera på skolarbetet drabbas särskilt av detta. Därför vill vi verka för att Sundbyberg stads grundskolor inför mobilförbud vilket innebär att eleverna lämnar ifrån sig mobilerna vid skolans start och får tillbaka mobilerna när de går hem för dagen. Det har redan införts mobilförbud på lektionerna, men vi vill se ett totalförbud mot mobil i skolan.

Idag störs undervisningen av elever som har svårt att sitta still och vara tysta samt av elever som medvetet motarbetar undervisningen. Ett fåtal elever kan ideligen påverka undervisningen och ständigt störa studieron för resten av klassen. Lärarnas problem idag är att de inte får skicka ut en elev från klassrummet utan tillsyn. Lösningen skulle vara att inrätta en jourklass på skolan dit stökiga elever tillfälligt kan hänvisas.

Förflytta stökiga elever som inte bättrar sig. De bör omplaceras snabbt, även utan föräldrarnas medgivande.

Vi vill också förbättra studieron genom att införa nolltolerans mot mobbing på riktigt. Mobbing måste stävjas och mobbarna flyttas från klassen/skolan, alternativt stängas av från undervisningen! Idag ser vi ofta att den mobbade i stället känner sig tvingad att byta skola medan mobbaren får gå kvar.

Modersmålsundervisning

I Sundbyberg erbjuds modersmålsundervisning i 9 år mot lagstadgade 7 år. Vi föreslår att vi sänker modersmålsundervisningen till vad vi enligt lag är skyldiga att erbjuda. Modersmålsundervisningen kostar Sundbybergs skattebetalare cirka 630.000 kr per månad och där finns möjlighet att spara pengar.

Jämför förvaltningens verksamhet med best practice

För att få ner kostnaderna i Sundbybergs stad bör man jämföra sina resultat per enhetsnivå med de bästa kommunerna/skolorna. Vad kan göras bättre, vad kan göras till en lägre kostnad utan att tappa i kvalitet och vad gör vi i staden som vi inte behöver göra.

Gymnasieskolan

S:t Martins gymnasium (ca 300 elever), vilken är den enda gymnasieskolan som staden driver, togs över från Solna stad och har gått med miljonförlust i årtal. Skolan erbjuder främst yrkesförberedande och introduktionsprogram. En majoritet av eleverna är bosatta utanför Sundbyberg. Eftersom vi inte har lyckats vända det negativa resultatet till ett positivt under denna tid anser vi att staden bör lägga ner skolan, vilket vi också har lagt ett ledamotsinitiativ om.

Drogtester i skolan

Stockholmsenkäten visar att andelen niondeklassare som uppger att de provat narkotika har ökat från 3 % till 10 % mellan år 2018 och 2019. Vi är därför positiva till drogtester i skolan.

Drogtester är främst en preventiv åtgärd som förebygger. Det hjälper elever säga nej till droger. Samtidigt innebär drogtester en möjlighet att fånga upp elever som är i missbruk eller riskerar att hamna i missbruk.

I syfte att få bort droghandel samt användandet av droger i skolorna ska polisen ges möjlighet att använda droghundar för att söka av skåp och andra utrymmen i skolorna.

Friskola

Friskolan Viktor Rydberg drivs av en stiftelse utan vinstsyfte och inrymmer både högstadium (598 elever) och ett gymnasium (522 elever) i centrala Sundbyberg. Skolan är fullbelagd och mycket populär. Nu hotas skolans överlevnad av att lokalkostnaderna inte täcks fullt ut av skolpengen. Då eleverna från Sundbyberg får med sig en lägre skolpeng än t ex eleverna från Stockholm innebär varje Sundbybergselev en förlust för skolan. Med anledning av detta har skolan ansökt om ersättning utifrån den faktiska lokalkostnaden, vilket har avslagits av Sundbybergs stad. Vi anser att Sundbyberg behöver denna friskola och att staden i stället ska bevilja ersättningen.

Besparingar i nämnden

- Ingen avgiftsfri frukost i skolan
- Ändra det socioekonomiska bidraget till ett behovsprövat bidrag
- Minska modersmålsundervisningen till lagstadgade 7 år
- Avveckla stadens drift av S:t Martins gymnasium

Prioriteringar i nämnden

- Mobilförbud under hela skoldagen i grundskolan
- Se till att det finns en jourklass i varje grundskola dit stökiga elever tillfälligt kan hänvisas
- Flytta elever som är stökiga och våldsamma
- Nolltolerans mot mobbning, vilket innebär att mobbare flyttas
- Utvärdera olika enheter mot "best practice" för att hitta förbättringsåtgärder
- Utvärdera möjligheter för drogtestar i skolan
- Droghundar i skolorna
- Ersätt friskolan Viktor Rydberg för den faktiska lokalkostnaden per elev

Förslag till driftbudget för grundskole- och gymnasienämnden

Driftbudget GGN (Mnkr)	Styrets budget	Vår budget	Differens
Intäkter	111,3	111,3	0
Kommunbidrag	932,9	944,6	+11,7
Budgeterade intäkter	1044,2	1055,9	+11,7
Driftskostnader	1039,2	1050,9	+11,7
Avskrivningar	4,6	4,6	0
Internränta	0,4	0,2	0
Budgeterade kostnader	1044,2	1055,9	+11,7
Budgeterat resultat	0,0	0,0	0
Investeringsram	3,5	3,5	0
I nämndens driftbudget ingår både externa intäkter och interna intäkter mellan nämnderna			

Social- och arbetsmarknadsnämnden

Ansvarsområde

Social- och arbetsmarknadsnämnden ansvarar för åtgärder enligt socialtjänstlagen för barn, ungdomar och deras familjer samt enskilda vuxna som är i behov av stödinsatser på grund av sociala eller psykiska problem, missbruksproblem eller som har någon form av funktionsnedsättning och därför behöver stöd.

Här ingår också äldreomsorg, hemtjänst, Färdtjänst och Riksfärdtjänst för personer under 65 år. Uppdraget är att utreda och besluta om insatser efter ansökan eller anmälan. Utifrån kommuninvånarens behov ska nämnden även erbjuda vård, stöd och behandling. Verksamheten styrs av lagstiftning, politisk ledning, riktlinjer med mera. Nämnden ansvarar också för kommunal vuxenutbildning, påbyggnadsutbildning, uppdragsutbildning, kvalificerad yrkesutbildning, vuxenutbildning för utvecklingsstörda (sär vux) och svenskundervisning för invandrare (SFI) samt för flyktingmottagning (men inte för ensamkommande flyktingbarn), skuldsanering, konsumentvägledning och kommunala åtgärder för att förebygga arbetslöshet.

Målsättning

Trygghet och hög livskvalitet för alla stadens invånare, vilket innefattar stöd och service till Sundbybergare i särskilt behov av hjälp samt insatser som verkar för att så många som möjligt ska ha en egen försörjning. Varje individs önskemål ska tas i beaktande inför beslut om aktuella insatser.

Trygghet

Att kunna känna sig säker i sitt eget hem och i sitt närområde är varje Sundbybergares rättighet. I takt med att våldet och kriminaliteten har ökat i flera av våra bostadsområden har våra invånarens trygghet fått stå tillbaka. Vi kan aldrig tillåta att hederliga medborgares vardag begränsas av kriminella. Sundbybergs stad samarbetar med polisen och stiftelsen nattvandring.nu. Stadens fältsekreterare tillämpar dessutom en uppsökande och förebyggande verksamhet genom att röra sig i områden där ungdomar brukar vistas. Det är värdefulla insatser som behöver kontrolleras och kompletteras med en kommunal satsning på nattvandring, som inte är beroende av att endast frivilliga föräldrar ställer upp. Detta kan ske både genom stöd till den frivilligorganisation som redan finns samt genom egna nattvandrare under kommunens omsorg. Då det i andra delar av landet har förekommit att frivilliga nattvandrare blivit anklagade för våldtäkt och annat våld är det mycket angeläget att en kontrollerad nattvandring inrättas med trygga vuxna som ungdomarna kan lita på.

Då vi ser att antalet hemlösa som slår nattläger, t ex runt Sundbybergs torg, har ökat anser vi att staden behöver ta fram en handlingsplan mot hemlöshet.

Socialtjänsten måste agera för att upptäcka, förhindra och anmäla hedersförtryck, hedersvåld, våld i nära relationer, könsstympning av flickor, tvångsäktenskap och barnäktenskap. Från den 1 januari 2019 är ett äktenskap inte giltigt i Sverige om någon i paret var under 18 år när de gifte sig. Men i vissa undantagsfall kan ett utländskt barnäktenskap fortfarande erkännas. Socialtjänsten bör då inte medverka till att barnet bor ihop med sin make. Även i de fall äktenskapet inte erkänns ska Socialtjänsten utreda om barnet är utsatt för tvång.

Vi vill se en utredning av förekomsten av våld i nära relationer. Det kan vara värdefullt att kartlägga om det finns kulturella skillnader i förekomsten, t ex hedersvåld, så att relevanta förebyggande åtgärder kan tillämpas. Utredningen behöver därför även jämföra om det finns en skillnad i förekomsten av våld i nära relationer mellan inrikes och utrikes födda.

Socialtjänsten ska verka för att den som utsatts för brott och dennes närstående får stöd och hjälp. Detta arbete bör ske i samarbete med brottsofferjourer. Vi vill se en utredning av hur Socialtjänsten kan bistå brottsoffer som tilldömts skadestånd, för att minimera obehag av att brottsoffret själv ska behöva kontakta och driva in en fordran från gärningsmannen.

Alla utredningar rörande barn och placering av barn är känsliga frågor där rättssäkerhet och kvalitet blir livsviktigt och avgörande för barnets framtid. Analyser och utredningar av risker och händelser behöver ske på ett objektiva sätt i varje enskilt fall.

Förra året fick inte någon avhoppare hjälp att lämna kriminell verksamhet. Nämnden behöver nå ut med bättre information till målgruppen och samordna avhopparverksamheten med andra kommuner. Många gånger kan en frivillig flytt till en annan kommun vara det enda alternativet för att komma ur ett gäng. Verksamheten behöver även vara uppsökande i samarbete med närpolisen och personal i skolor och på fritidsgårdar.

Försörjningsstöd och arbetsmarknadsinsatser

Försörjningsstödet är en tillfällig lösning på ett akut problem. En individuell prövning sker och de tre förutsättningar som ska vara uppfyllda för rätt till bistånd är:

- Personen ska göra vad den kan för att försöka förändra sin situation.
- Behovet ska inte "kunna tillgodoses på annat sätt".
- Det som personen ansöker om ska ingå i "skälig levnadsnivå".

Bidraget är alltså kopplat till individens försök att komma ur problemsituationen. Socialtjänsten ska göra regelbundna hembesök hos mottagare av försörjningsstöd, för uppföljning och kontroll. Vi vill dessutom se att mottagarna månadsvis ska redovisa vad de själva har gjort för att komma ur behovet av försörjningsstöd. Att individen verkligen aktivt jobbar för att ta sig ur bidragsberoendet är värdefullt att kräva in redovisning av. Det gäller alla handlingar som kan bidra till en egen försörjning på sikt; vilka jobb man har sökt, vilka kunskaper man har tillskansat sig, språkträning samt frivilligarbete för att få arbetserfarenhet och kontakter. Om sökanden inte uppfyller de tre förutsättningarna ovan ska försörjningsstöd inte längre betalas ut. Socialtjänsten ska dessutom arbeta aktivt för att upptäcka bidragsfusk. Felaktigt utbetalda bidrag ska återkrävas och fusk polisanmälas.

En aktiv näringspolitik, som leder till fler riktiga arbeten, är en hörnsten för att minska bidragsberoendet. Sundbybergs stads arbetsmarknadsenheter erbjuder stöd, för att hitta arbete eller börja studera, inom två enheter; "enheten arbetsmarknad 16–24 år och integration" samt "enheten arbetsmarknad 25–65 år". Den senare erbjuder stöd för vuxna som har beviljats ekonomiskt bistånd. Enheterna har ett nära samarbete med Arbetsförmedlingen och olika arbetsgivare. Arbetsmarknadsenheterna bör dock jobba kontinuerligt med att öka sina kontakter med småföretagare i Sundbyberg samt större bolag. Praktik och arbetsträning kan vara värdefullt om individen saknar livserfarenhet, men syftet med en sådan sysselsättning måste vara att det ska leda till en anställning med egen försörjning.

Närvarokrav ska gälla för språkinsatser och arbetsmarknadsinsatser för att få behålla bidrag. För att försvåra svartarbete, samtidigt som försörjningsstöd erhålls, behöver kurser och möten spridas ut på olika tider på dygnet. Detta samordnas lämpligen med Arbetsförmedlingen.

Ungdomsgårdarna ska inte användas som arbetsmarknadsinsatser för personal utan lämplighet. Rekryteringen av rätt personal till ungdomsgårdar är av största vikt för att fånga upp ungdomar på väg in i brottslig verksamhet.

Invandring

Inget försörjningsstöd eller andra förmåner för personer som vistas illegalt i Sundbyberg ska beviljas, med undantag för hjälp med hemresa.

I första hand ska kommunen, med hänsyn till bostadsbristen, inte ta emot nyanlända. I de fall vi ändå tvingas ta emot nyanlända bör Sundbyberg stad, under etableringstiden, placera de anvisade i boenden i andra kommuner. Om det ej är möjligt och det gäller myndiga personer utan barn bör boenden ordnas i tillfälliga och ändamålsenliga bostäder utöver det ordinarie bostadsbeståndet.

Feriejobb

Vi tror att möjligheterna till sommarjobb också har en avgörande effekt för en meningsfull fritid och ett sommarjobb kan bidra till självständighet och framtidsdrömmar, men studier visar nu att kommunernas sommarjobbprogram i stället hindrar inträde på arbetsmarknaden senare. En anledning är att det offentliga sommarjobbprogrammet leder till mindre erfarenhet av jobb i den privata sektorn. Det kan också vara så att deltagande ger en signal till arbetsgivarna att deltagarna inte kan hitta jobb själva, samt att ett programjobb stör tidigare nätverk på arbetsmarknaden. Programmet har inte heller haft andra positiva effekter som minskad kriminaliteten eller påverkat sannolikheten att gå vidare till högre utbildning. Vi anser därför att staden ska avsluta det kostsamma sommarjobbprogrammet och i stället satsa på en kontaktyta mellan företag och ungdomar. Detta skulle kunna uppnås genom en årlig jobbmässa där ungdomar själva får söka sommarjobb, där de kan få idéer om framtida arbetsmöjligheter samt bygga egna nätverk.

Besparingar i nämnden

- Öka kravet på bidragstagare att ta ansvar för att komma ut i egen försörjning
- Aktivt arbeta mot bidragsfusk
- Avsluta det kostsamma sommarjobbprogrammet

Prioriteringar i nämnden

- Kommunal nattvandring
- Handlingsplan mot hemlöshet
- Utred och kartlägg förekomsten av våld i nära relationer
- Agera mot hedersförtryck, hedersvåld, våld i nära relationer, könsstympning av flickor, tvångsäktenskap och barnäktenskap
- Verka för att förmå ungdomar att lämna kriminella strukturer
- Regelbundna hembesök av Socialtjänsten hos mottagare av försörjningsstöd
- Mottagare av försörjningsstöd ska månadsvis redovisa för sina försök att komma ur bidragsbehovet
- Anvisade nyanlända bör i kommunens regi placeras i boenden i andra kommuner. Annars tillfälliga bostäder utöver det ordinarie bostadsbeståndet
- Informera om möjlighet till återvändningsbidrag

Förslag till driftbudget för Social- och arbetsmarknadsnämnden

Driftbudget SAN (Mnkr)	Styrets budget	Vår budget	Differens
Intäkter	83,9	83,9	0
Kommunbidrag	702,6	701,2	-1,4
Budgeterade intäkter	786,5	785,1	-1,4
Driftkostnader	784,7	783,3	-1,4
Avskrivningar	1,6	1,6	0
Internränta	0,2	0,2	0
Budgeterade kostnader	786,5	785,1	-1,4
Budgeterat resultat	0,0	0,0	0
Investeringsram	2,6	2,6	0
I nämndens driftbudget ingår både externa intäkter och interna intäkter mellan nämnderna			

Förskolenämnden

Ansvarsområde

Förskolenämnden ansvarar för förskoleverksamheten i form av förskola, pedagogisk omsorg och öppen förskola för barn i åldrarna ett till fem år. Nämnden ger också tillstånd och bidrag till enskild förskoleverksamhet och utövar tillsyn av den.

Målsättning

Närbelägna, attraktiva, kompetenta förskolor med små barngrupper och pedagogiska miljöer för en bra start i livet.

En trygg och attraktiv förskola

All undervisning i förskolan ska vara evidensbaserad, fri från politiska trender och fri från all diskriminering. Den fria leken ska dominera samtidigt som verksamheten ska vara skolförberedande med språklig, motorisk och social utveckling. Barnet behöver få utvecklas i sin egen takt i en stimulerande miljö, vilket sker optimalt i små barngrupper med en maxgräns för antalet barn per anställd. Varje förskola ska ha minst en utbildad förskollärare och all förskolepersonal ska ha goda kunskaper i svenska språket, vilket ska vara det språk som personal och barn använder. Språkutvecklingen är viktig för barn i förskoleåldern, inte minst för dem som har utlandsfödda föräldrar, och därför är det av stor betydelse att vuxna som de tillbringar många timmar per dag med talar bra svenska.

Förskolepersonal ska inte tillåtas bära ansiktstäckande klädsel. Det är en förutsättning att kunna se personalens ansikten för att våra barn ska kunna känna trygghet till personalen och lära sig den ordlösa kommunikationen genom ansiktsuttryck. Det ska inte heller accepteras att barn använder slöja i förskolan, då det inte är rimligt att godta att så små barn frivilligt skulle välja ett klädesplagg som förhindrar fri lek och markerar ett utanförskap.

Ge förskolepersonal ersättning för karensavdraget, vilket skulle öka incitamentet att stanna hemma vid första sjukdomssymptom och tidigt få stopp på smittspridning. Vi vill att ökade möjligheter ska ges till förskolepersonal att arbeta heltid.

Även på förskolan vill vi ge våra barn närlagd, näringsrik och välsmakande mat där ingen mat serveras från djur som utsatts för onödigt lidande.

Som politiker önskar vi naturligtvis satsa framåt och utveckla verksamheterna att bli ännu bättre. Vi vill ge barnen den förskola de förtjänar och personalen en arbetsplats att trivas på och vara stolta över.

- Minskad vistelsetid för barn till arbetssökande

För att sänka kostnaderna för förskolan och i stället prioritera att kunna minska storleken på barngrupperna behöver vi begränsa vistelsetiden för barn till arbetssökande till lagstadgad minimum på 15 timmar per vecka. Det minskar trycket på förskolan och när vi nu står inför en lågkonjunktur med ökad arbetslöshet till följd kommer det här förslaget vara kostnadseffektivt.

- Minska eller ta bort vistelsetid när föräldrar har semester eller är komplediga

När föräldrarna har semester eller är lediga av annan anledning ska huvudregeln vara att även barnet ska vara ledigt från förskolan.

Nattis - Ugglan

Vi vill förenkla familjers livspussel med en bra tillgång till nattis för att förbättra möjligheten för föräldrar att förvärvsarbeta. Däremot vill vi se över om verksamheten kan kostnadseffektiviseras genom samarbete med en närliggande kommun, t ex Solna.

Besparingar i nämnden

- Begränsa vistelsetiden för barn till arbetssökande till 15 timmar per vecka
- Minska eller helt ta bort möjligheterna till vistelsetid när föräldrarna har semester

Prioriteringar i nämnden

- Öka möjligheterna för pedagogisk omsorg (tidigare familjedaghem)
- Garantera att personalen i barngrupper talar god svenska
- Minska storleken på barngrupperna

Förslag till driftbudget för Förskolenämnden

Driftbudget FN (mnkr)	Styrets budget	Vår budget	Differens
Intäkter	43,2	43,2	0
Kommunbidrag	446,7	450,2	+3,5
Budgeterade intäkter	489,9	493,4	+3,5
Driftkostnader	486,5	465,5	+3,5
Avskrivningar	3,2	3,2	0
Internränta	0,3	0,3	0
Budgeterade kostnader	489,9	493,4	+3,5
Budgeterat resultat	0,0	0,0	0
Investeringsram	3,5	3,5	0
I nämndens driftbudget ingår både externa intäkter och interna intäkter mellan nämnderna			

Äldrenämnden

Ansvarsområde

Äldrenämnden ansvarar för insatser enligt socialtjänstlagen så som äldreomsorg, hemtjänst, trygghetslarm, dagvård, korttidsboende med mera för personer över 65 år. Hit hör också färdtjänst och riksfärdtjänst för personer över 65 år. Andra delområden är särskilda boendeformer, att leda hälso- och sjukvården samt rehabilitering för personer över 65 år som bor i särskilda boenden.

Målsättning

Sundbyberg blir en trygg och attraktiv kommun för våra äldre med hög kontinuitet hos personalen, valfrihet och ökat självbestämmande hos brukarna. Avgifterna måste stanna på en nivå där det inte blir en klassfråga vem som har råd med äldreomsorg.

Valfrihet

Vi vill ge våra äldre det liv vi själva önskar oss när vi fullgjort arbetslinjen och så småningom behöver lita till andra för att säkerställa vår trygghet och livskvalitet. Vi vill utan långa väntetider kunna erbjuda plats på flera olika äldreboenden med personal som talar god svenska; något som uppskattas bland äldre som kan ha nedsatt hörsel.

Den som väljer att bo kvar hemma måste kunna erbjudas kvalitativ hemtjänst och hemsjukvård och vi vill som komplement till detta införa digitala trygghetstjänster och avgiftsfritt abonnemang på trygghetslarm. Vi förespråkar även nyckelfria lås inom hemtjänsten. Man slipper då onödig nyckelhantering och kan vid larm agera fortare. Familjemedlemmar som ställer upp som anhörigvårdare behöver få hjälp och adekvat stöd; inte bara ekonomiskt. Det är dessutom av stor vikt att regelbundet följa upp hur vården av familjemedlemmen sker samt kvaliteten på denna.

Ramtid inom hemtjänsten betyder att brukaren inom vissa ramar själv kan avgöra när och hur beviljad hemtjänst ska utnyttjas. Ramtid skulle öka våra äldres självbestämmande och har t ex införts i Stockholms stad.

Livskvalitet och säkerhet

Personaltätheten behöver ökas, både inom hemtjänst och äldreboende, vilket är en förutsättning för att alla brukare ska kunna erbjudas utevistelse dagligen.

Åtgärder behöver även vidtas för att minska den sociala isoleringen hos äldre. Många äldre saknar ett socialt nätverk och blir sittande hemma. Ändå är det i aktivitet, samhörighet och socialt umgänge som nyckeln till hälsa ligger. Vi har därför mycket att vinna på att på detta sätt förebygga hjälpbehovet för äldre. Aktiviteter som utgår från

Träffpunkten med flera olika inriktningar skulle vara ett sätt att få in fler äldre i ett socialt kontaktnät.

Studier har visat på positiva effekter med terapihundar för äldre, något vi har föreslagit till våra äldreboenden. Som ett led i att utöka äldres kontaktnät och samtidigt ta tillvara äldres kunskap och erfarenhet, vill vi även införa systemet med klassmorfar på Sundbybergs skolor. Det skulle också ge en ökad förståelse över generationerna.

Vi anser att det finns behov av en kontakt på kommunen, oberoende från vårdbolagen, vilken har i uppgift att utreda anmälningar. En brukare som känner sig otrygg med personalen eller blir utsatt för misskötsel, stöld, våld, rån eller hot av personalen ska kunna vända sig till denna kontakt, t ex via äldreombuden, utan att riskera att dennes identitet röjs för vårdbolaget. Detta skulle dessutom ge kommunen en bättre kontroll över hur vårdbolagen sköter sitt arbete. I förlängningen bör detta leda till en svartlistning av olämplig personal, vilken kan delas med andra vårdbolag. Detta för att säkerställa våra äldres trygghet.

Personal och kostnader

Upphandlingar inom äldreomsorgen måste vara kvalitetsstyrande. Vi kräver en äldreomsorg som kvalitetsmässigt allra minst når länets medelvärde. Dessutom vill vi se ett krav på att personal visar utdrag ur belastningsregistret innan nyanställning.

Många äldres enda dagliga kontakt är hemtjänstpersonalen. Det blir då viktigt att hinna lära känna dem som kommer hem till en och inte ständigt mötas av nya personer. Vi vill därför se en kontinuitetsbonus där färre personalbyten ger ökad ersättning till vårdgivaren.

Timanställningar bör i så hög grad det är möjligt omvandlas till tillsvidareanställningar. Eftersom timanställda saknar sjuklön blir det ekonomisk svårt att tacka nej till pass vid sjukdomssymptom, med risker för de äldres hälsa som följd.

Ett problem som ständigt tas upp av äldre och anhöriga är språksvårigheter hos personalen inom äldreomsorgen. Idag erbjuds språkkurser i svenska till anställda på en frivillig nivå, vilket är en god intention. Dock måste ett grundläggande krav vara att den personal som anställs talar god svenska redan vid anställningens början. Dessutom vill vi se en kort utbildning för nyanställd personal, vilken inte är uppvuxen i Sverige, i svenska seder och bruk.

Sundbybergs stad debiterar 5000 kr för bårhusförvaring när någon avlider på ett särskilt boende samt 864 kr för att transportera avlidna från äldreboende till bårhus, medan detta är gratis i de flesta andra kommuner. Vi har motionerat om att staden ska stå för dessa kostnader när någon avlider på ett äldreboende.

Besparingar i nämnden

- Stoppa projektet med nytt säkerhetssystem på Ekbackens äldreboende

Prioriteringar i nämnden

- Personal som arbetar med äldre ska tala god svenska
- Kort utbildning i svenska seder och bruk för personal
- Gratis trygghetslarm
- Öka stöd till anhörigvårdare
- Ramtid i hemtjänsten
- Högre personaltäthet i äldreboenden
- Införa åtgärder för att bryta social isolering
- Terapihundar
- Visselblåsarfunktion inom kommunen och svartlistning av olämplig personal
- Kontinuitetsbonus
- Avgiftsfria bårhustransporter

Förslag till driftbudget för Äldrenämnden

Driftbudget ÄN (Mnkr)	Styrets budget	Vår budget	Differens
Intäkter	73,1	73,1	0
Kommunbidrag	414,1	420,6	+6,5
Budgeterade intäkter	487,2	493,7	+6,5
Driftkostnader	482,4	488,9	+6,5
Avskrivningar	4,3	4,3	0
Internränta	0,5	0,5	0
Budgeterade kostnader	487,2	493,7	+6,5
Budgeterat resultat	0,0	0,0	0
Investeringsram	1,0	1,0	0
I nämndens driftbudget ingår både externa intäkter och interna intäkter mellan nämnderna			

Stadsmiljö- och trafiknämnden

Ansvarsområde

Stadsmiljö- och trafiknämnden ansvarar för kommunövergripande frågor som rör stadens fysiska miljö och service. Där ligger bland annat ansvar för kommunens vatten- och avloppsverksamhet, för avfallshantering, renhållning och förvaltning av kommunala naturvårdsområden och naturreservat. I nämndens ansvar ingår även att planera, utveckla och hålla rent i kommunens parker och grönområden. Nämnden ansvarar också för den kommunala väghållningen. Nämnden ansvarar vidare för trafikplanering, parkeringsövervakning, framställning av kartor samt ajourhållning av Sundbybergs stads lägenhetsregister. Nämnden ansvarar även för måltidsservice, stadens telefoni- och växeltjänster, stadshusservice, stadens upphandlings- och inköpsverksamhet samt hanteringen av IT i staden.

Mål

Sverigedemokraterna värnar våra kvarvarande naturområden, där förutsättningar finns för den biologiska mångfalden. Naturen har en läkande kraft och vistelse i naturnära miljö har en positiv inverkan på våra invånares välbefinnande. Grön mark kan därför aldrig ersättas med gröna tak och väggar.

Trafik

På kort tid har framkomligheten för biltrafiken drastiskt begränsats genom att styret över hela vår stad prioriterar cykelbanor och bussfiler. Från dag till dag tvingas bilisterna vänja sig vid att nya cykelbanor ritas ut, att cyklisterna plötsligt får köra mot enkelriktad biltrafik och grön färg mitt i gatan gör att cyklisterna inte verkar förstå att även biltrafik är tillåten.

Styret har tydligt visat att bilister inte längre är välkomna i Sundbyberg. Vi anser att de snabba förändringarna inte bara är bilfientliga, utan även trafikfarliga. Många förändringar av linjedragningar och skyltning under kort tid bidrar till förvirring i trafiken och ökar risken för att olyckor sker.

Enköpingsvägen är den största genomfartsgatan i Sundbyberg och binder samman Stockholm, Sundbyberg och Solna. Det känns ansvarslöst att genom nuvarande åtgärder försöka stoppa genomfart och lassa över trafiken till andra kommuners vägsystem.

Vi kräver att Enköpingsvägen snarast återställs till tvåfilig för biltrafik i båda riktningarna.

Parkering

Befolkningstillväxten gör det allt svårare att vara bilist i Sundbyberg. Bristen på parkeringsplatser blir påtagligare och avgifterna har därmed höjts.

Parkeringsproblemet kan vara en bidragande orsak till att många butiker har valt att lämna både Sturegatan och Signalfabriken. Fri parkering under några timmar i Mall of Scandinavia, Bromma Blocks samt Solna centrum gör att dessa köpstråk blir mer attraktiva. Vi behöver alltså öka parkeringsmöjligheterna i centrum för att säkerställa handlarnas överlevnad samt permanent införa en kortare tids fri parkering i centrum, t ex en timme. Se över de områden där parkeringsplatser har försvunnit under de senaste 10 åren och utred möjligheten att återställa dessa.

Avgiften för boendeparkering har höjts kraftigt samtidigt som antalet parkeringsplatser att tillgå har minskat. Vi vill stoppa ytterligare höjningar tills antalet parkeringsplatser har ökat till en acceptabel nivå. Det är uppenbart för oss att lösningen på bristen på parkeringsplatser inte kan ligga i att höja avgifterna eller införa parkeringsavgift i nya områden, t ex Duvbo. Dessa åtgärder straffar visserligen bilägarna ytterligare, vilket förefaller vara avsikten, men flyttar bara runt problemen.

Samtidigt är det tydligt att lösningen i nybyggda flerfamiljshus, där byggherren ska planera in parkeringsplatser på kvartersmarken, inte är fungerande. Nyinflyttade nekas boendeparkeringsstillstånd trots att parkeringsplatser inte finns att hyra i nödvändig utsträckning på fastigheten. Kravet på antal parkeringsplatser per lägenhet måste därför öka vid nybyggnation.

De s k pop up-parker som innebär t ex sittplatser ute i gatan eller planteringspottor med "biparkeringar" har ofta varit placerade på befintliga parkeringsplatser. Även de s k sommargågatorna har gått ut över ett antal parkeringsplatser och begränsat framkomligheten för bussar. För att spara in kostnader, samt för att inte bidra till den redan ansträngda parkeringssituationen i staden, vill vi att både pop up-parkerna och sommargågatorna uteblir kommande år.

Grönområden

Vi behöver en ansvarsfull tillväxt där behövlig hänsyn tas till våra gröna värden. Lilla Sundbyberg måste värna om de små grönområden som finns. De behövs för Sundbybergarnas rekreation och välbefinnande. Golfängarna har blivit naturreservat och Rissne Ängar är också på väg att omvandlas. Ett ytterligare område vi vill vårda och bevara som naturreservat är norra Kymlinge. Låt inte detta naturområde försvinna för ytterligare bebyggelse.

Även våra mindre parker och all annan växtlighet är värdefulla inslag i stadsmiljön. Det är av stort värde för Sundbybergarnas välbefinnande att vår stad hålls välstädad och vacker med rikliga inslag av grönska.

Trygghet och livskvalitet

I syfte att öka Sundbybergarnas trygghetskänsla vill vi ha en starkt utökad kameraövervakning av torg och utsatta platser. Här är det viktigt att staden har en dialog med polisen. Gång- och cykelstråk samt övriga allmänna platser måste vara väl upplysta med särskilt fokus på potentiellt utsatta platser. Ett relativt nytt fenomen som medför potentiella risker för våra invånare är elsparkcyklar. Vi har sett en eskalering av olyckor med dessa, både till följd av ovarsamt framförande och slarvigt parkerande. Staden bör ha uppsikt över ökningen och om nödvändigt vidta åtgärder för att sörja för säkerheten.

Varje dag drabbas 27 personer i Sverige av hjärtstopp. Bara en klarar sig men chansen att överleva är mycket större om det finns en hjärtstartare i närheten. Sundbybergs stad tillhandahåller idag ett 30-tal hjärtstartare på platser där många brukar samlas. Alla får använda en hjärtstartare om det skulle behövas för att rädda liv, även om man saknar utbildning. HLR-rådet rekommenderar dock att gå en HLR- eller Första hjälpen utbildning för att kunna använda hjärtstartaren snabbt och effektivt samt för att känna sig trygg och våga ingripa. Det kan vara helt avgörande för den som drabbats av hjärtflimmer. Vi föreslår därför att installationerna kompletteras med riktad samhällsinformation om hur dessa används.

Måltidsservice

Maten som tillhandahålls via staden ska vara närlagad, näringsrik, välsmakande och varm. Om några ändringar i köttintaget ska ske måste dessa ske av näringsmässiga hänsyn grundade på etablerade fakta och inte av politiska eller miljömässiga hänsyn. Kött från djur som, vid slakten, har utsatts för onödigt lidande ska inte serveras.

Miljö

Stadens beslutade övergång till "fossilfri" fordonsflotta bör ske via "naturlig avgång" och under förutsättning att Sveriges egen elproduktion hinner med att utvecklas i samma tempo. Att gå över till elbilar av miljöskäl för att sedan tvingas importera el från t ex Tyskland och Polen är kontraproduktivt. Särskilt med tanke på att 1/3 av Tysklands elproduktion, och så mycket som 70 % av Polens, kommer från kolkraftverk.

I Sundbyberg har under senare år alltfler soprum och sopnedkast stängts. I stället har sopkärl och sopus placerats utanför bostadshusen. Som ett naturligt led i en miljövänlig sophertering vill vi att möjligheterna att installera sopsug på fler platser ses över. I områden där sopsug redan finns bör det vara obligatoriskt att koppla flerfamiljshus till dessa vid nybyggnation.

Det finns ett behov av fler papperskorgar i staden. Vid t ex busshållplatser har många papperskorgar tagits bort då problem förekom med att hushållssopor slängdes. Detta kan motverkas med mindre öppningar. Där problem med slängda fimpar förekommer bör dessutom askkoppar monteras som tillval på nybeställda papperskorgar, dock ej på ställen där rökning bör motarbetas, t ex vid busshållplatser.

Klotter och vandalisering är på väg att bli ett av våra verkligt stora samhällsproblem. Det orsakar enorma ekonomiska skador, och lockar in barn och ungdomar i tidig kriminalitet. Klotter är ett problem som är nödvändigt att stävja direkt. När en klottrare har sprejat sin "tag" markerar annars andra klottrare snabbt på samma yta. Tvätta därför bort klotter senast dagen efter anmälan. Försök med klotterplank i andra kommuner har visat att klottret även ökar på andra ställen. I Nacka kommun eskalerade klottret plötsligt efter att man försökte sig på legala klotterväggar. Samma sak hände i Spånga. Där nöjde sig klottrarna inte med klotterplanket utan klottrade ned både tennishallen, bowlinghallen och pendeltågsstationen. Staden bör därför inte tillåta klotterplank.

Fast konst

Den offentliga konst som staden beställer bör i stor utsträckning lyfta fram Sundbybergs historia, eller på annat sätt ha en tydlig koppling till Sundbyberg. Sverigedemokraterna är emot att kommuninvånarnas skattemedel slentrianmässigt läggs på konst, så som sker med nuvarande enprocentsregeln vid nybyggnation.

Skattemedel bör alltid användas med största försiktighet och i besparingstider framstår det som rent slöseri att investera i plastsvanor i Lötsjön samt i en kostsam designad låda vid Golfängarna.

Besparingar i nämnden

- Ta bort sommargångator och pop up-parker
- Inga onödiga konstverk såsom plastsvanorna eller lådan vid Golfängarna

Prioriteringar i nämnden

- Sluta begränsa framkomligheten för bilister
- Återställ Enköpingsvägen till tvåfilig för biltrafik i båda riktningarna
- Öka antalet parkeringsplatser i centrum samt inför 1 timmes fri parkering
- 1 timmes fri besöksparkering i villaområden
- Öka kravet på antal parkeringsplatser vid nybyggnation
- Utöka kameraövervakning och förbättra belysning
- Utöka antalet fastigheter kopplade till sopsug
- Sanera klotter senast dagen efter anmälan

Förslag till driftbudget för Stadsmiljö- och trafiknämnden

Driftbudget STN (Mnkr)	Styrets budget	Vår budget	Differens
Intäkter	104,4	104,4	0
Kommunbidrag	145,2	139,0	-6,2
Budgeterade intäkter	249,6	243,4	-6,2
Driftkostnader	134,3	128,1	-6,2
Avskrivningar	81,4	81,4	0
Internränta	33,9	33,9	0
Budgeterade kostnader	249,6	243,4	-6,2
Budgeterat resultat	0,0	0,0	0
Investeringsram	201,6	167,9	-33,7
Varav ersättningsinvesteringar	97,5	97,5	0
I nämndens driftbudget ingår både externa intäkter och interna intäkter mellan nämnderna			

Kultur- och fritidsnämnden

Ansvarsområde

Kultur- och fritidsnämnden ansvarar för den kommunala kultur-, biblioteks- och fritidsverksamheten där både verksamhet i egen regi som stöd till verksamhet i annan regi förekommer. Nämnden är huvudman för den kommunala musikskolan, tio- till tolvårsverksamheten, fritidsverksamhet samt fältverksamheten. Nämnden svarar också för kommunens feriearbeten och koloniverksamhet. Kommunens ungdomsmottagning ligger också inom nämndens ansvarsområde.

Målsättning

En meningsfull och utvecklande fritid för våra kommuninvånare, gammal som ung, där fokus ligger på att stärka hälsan och höja livskvaliteten för alla Sundbybergare.

Kulturarv

Vi vill inrätta en kulturarvsfond, varifrån organisationer, föreningar och myndigheter kan söka medel i syfte att öka Sundbybergarnas och andras kunskap om vår lokalhistoria. Sundbybergs Museum är en guldgruva med permanenta utställningar och ett stort arkiv från Sundbybergs historia. De erbjuder även stadsvandringar och information till skolklasser. De gör en betydande insats för vårt lokala kulturarv, men har mycket begränsad tillgänglighet av ekonomiska skäl. För museets överlevnad behöver bidraget höjas rejält, vilket skulle vara mer ekonomiskt än att staden övertar verksamheten.

Nationaldagsfirandet i Sundbyberg är unikt till sin omfattning och är en dag att fira Sverige och svenska flaggan. Vi vill vid detta tillfället se en större satsning på att lyfta fram och berätta om svenska äldre traditioner, inom t ex musik, dans, hantverk och mat. Många barn och vuxna skulle uppskatta att få lära sig dansa folkdans tillsammans med ett inhyrt folkdansgille.

Flera historiska minnesmärken i kommunen saknar den uppmärksamhet de förtjänar t ex Rinkeby kvarn och den välbevarade 1000-åriga runstenen vid Råsta gård i Ör. Vi ser gärna att staden ökar synligheten och i övrigt bidrar till att sprida information till stadens invånare om vilka historiska platser som finns att besöka inom kommunen. Ahlby Säteri är Sundbybergs äldsta byggnad från 1624. Vi tror att fler Sundbybergare skulle upptäcka denna historiska byggnad om ett café eller en restaurang tilläts öppna där och vi ställer oss därför positiva till en sådan utveckling.

För att främja och undervisa barnen i sitt svenska kulturarv vill vi uppmuntra kommunala musik- och kulturskolor att särskilt levandegöra svenska dans- och musiktraditioner.

Fritid

Vi skulle önska att alla Sundbybergare får uppleva glädjen med att motionera regelbundet. Stadens utbud av sport- och fritidssysselsättningar måste således vara bred, rolig och meningsfull samt riktad till olika åldrar. Samtidigt måste hänsyn tas till ekonomin. Staden behöver inte tillhandahålla aktiviteter som innebär dyra investeringar, men är relativt lättillgängliga i närkommuner. Som ett alternativ måste det fortsatt finnas idrottsgrupper på hobbynivå för unga som inte vill eller kan satsa på elitnivå. Det ska även finnas möjlighet att fortsätta med idrottsutövande på hobbynivå i vuxen ålder. För att säkerställa detta behöver öronmärkta medel skjutas till i idrottsföreningarna.

Det är visat att 30 minuters pulshöjande aktivitet tre gånger i veckan har en stark effekt för hälsan på lång sikt och minskar riskerna att t ex drabbas av demens. Därför behöver staden erbjuda flera olika alternativ för äldre att röra på sig i grupp, gärna utomhus.

Barn och unga är lättare att nå fram till med spännande aktiviteter, men för att ungdomar inte ska driva runt kvällstid och utsätta sig för fara eller komma i kontakt med brottslig verksamhet är det av värde att det också finns fritidsgårdar med generöst öppethållande i deras närhet. Fritidsgårdar behöver dock bemannas av utbildad personal som, i samarbete med socialtjänsten, kan hjälpa och stötta unga individer. Det är helt olämpligt att de används som arbetsmarknadsinsatser för personal utan lämplighet.

Vi behöver se till att de motionsanläggningar som finns i Sundbyberg kan utnyttjas till fullo av dem som vill. Även om de höga energipriserna innebär högre kostnader för staden kan inte lösningen vara att släcka ner motionsspår och idrottsplaner. Undersök i stället kostnadseffektiva alternativ, t ex sensorer och utökad LED-belysning. Även stadens tidigare blockering av fotbollsplaner för att förhindra bråk måste stanna vid en akut engångslösning. Väktare behöver i stället skickas ut när staden får kännedom om en planerad fotbollsmatch som kan leda till bråk.

Som ett komplement till kolloverksamhet vill vi se införande av en badbuss för unga på sommarlovet. Destination bör vara någon närliggande badplats och bussen kan lämpligen kombineras med simskola.

Låna en politiker

I vissa kommuner har biblioteket använts för en medborgardialog med företrädare för de politiska partierna och detta har gått under namnet "Låna en politiker". Vi vill se detta även i Sundbyberg genom att införa möjlighet för Sundbybergsborna att boka in en tid på biblioteket för att ha ett enskilt samtal på 10-15 minuter med en företrädare för valfritt politiskt parti i kommunfullmäktige.

Bidrag

Gör en översyn av föreningsbidragen för att minska antalet bidragsformer och avveckla bidrag till smala och politiserade aktiviteter. Bidrag till vuxenkultur bör begränsas till bibliotek, kulturarvsbefrämjande verksamheter och aktiviteter för våra nationella minoriteter. En förutsättning för bidrag ska vara att föreningarna inte motverkar demokratin. Redovisade bidrag ska granskas, inte bara genom stickprov, och del av bidrag som inte använts som avsett ska därvid återkrävas.

Besparingar i nämnden

- Pausa ateljéstödet
- Minska antalet bidragsformer
- Granska redovisningar av bidrag och återkräv oanvänt bidrag

Prioriteringar i nämnden

- Inrätta en kulturarvsfond
- Värna Sundbybergs Museum
- Visa svenska traditioner på nationaldagsfirandet
- Lyfta fram Sundbybergs historia i den offentliga konsten
- Säkerställ idrottsgrupper på hobbynivå, även för vuxna
- Väktare till fotbollsplaner vid kännedom om oövervakade matcher
- Badbuss och simskola på sommarlovet
- Låna en politiker

Förslag till driftbudget för Kultur- och fritidsnämnden

Driftbudget KFN (Mnkr)	Styrets budget	Vår budget	Differens
Intäkter	29,2	29,2	0
Kommunbidrag	170,9	170,0	-0,9
Budgeterade intäkter	200,1	199,2	-0,9
Driftkostnader	183,8	182,9	-0,9
Avskrivningar	14,1	14,1	0
Internränta	2,2	2,2	0
Budgeterade kostnader	200,1	199,2	-0,9
Budgeterat resultat	0,0	0,0	0
Investeringsram	24,5	24,5	0
varav ersättningsinvesteringar	3,6	3,6	0
I nämndens driftbudget ingår både externa intäkter och interna intäkter mellan nämnderna			

Byggnads- och tillståndsnämnden

Ansvarsområde

Byggnads- och tillståndsnämnden ansvarar för att fullgöra kommunens tillsyns- och myndighetsuppgifter inom plan- och byggnadsväsendet och miljöområdet. Nämnden ansvarar också för upplåtelse av stadens mark. Nämnden ansvarar vidare för tillståndsgivning, tillsyn och kontroll inom alkohol- och tobaksområdet, receptfria läkemedel och vissa automatspel samt registrering och tillståndsprövning av lokala lotterier. Byggnads- och tillståndsnämnden ansvarar även för kommunens miljöövervakning, prövning och tillsyn enligt föreskrifter om avfallshantering och att de uppgifter som enligt lag ska fullgöras inom miljö- och hälsoskyddsområdet, livsmedelsområdet, strålskyddsområdet fullgörs. Nämnden ansvarar också för handläggning av kommunalt bostadsbidrag, parkeringstillstånd för rörelsehindrade samt prövning av bostadsanpassningsbidrag och återställande av bostäder.

Målsättning

Kostnadseffektiv, tydlig och transparent hantering av tillståndsärenden. Lagstadgad tillsyn främst syftande till god långsiktig hälsa för kommunens invånare.

Förutsättningar

Nämndens verksamhet är konjunkturkänslig och påverkas bland annat av om- och nybyggnationstakten i kommunen.

Tillstånd för uteserveringar

Bevilja inga tillstånd för uteserveringar som inskränker befintliga parkeringsplatser.

Prioriteringar i nämnden

- Låt inte uteserveringar inskränka parkeringsplatser

Förslag till driftbudget för Byggnads- och tillståndsnämnden

Driftbudget BTN (Mnkr)	Styrets budget	Vår budget	Differens
Intäkter	10,7	10,7	0
Kommunbidrag	20,4	20,4	0
Budgeterade intäkter	31,1	31,1	0
Driftkostnader	30,1	30,1	0
Avskrivningar	0,9	0,9	0
Internränta	0,1	0,1	0
Budgeterade kostnader	31,1	31,1	0
Budgeterat resultat	0	0	0
Investeringsram	0	0	0
I nämndens driftbudget ingår både externa intäkter och interna intäkter mellan nämnderna			

Överförmyndarnämnd

Ansvarsområde

Överförmyndarnämnden ansvarar för att fullgöra kommunens uppgifter i överförmyndarfrågor, besluta om förordnande av förvaltare och gode män samt att utöva tillsyn över deras verksamhet.

Målsättning

Värva kompetenta gode män och förvaltare som ansvarsfullt hjälper huvudmännen, under nämndens effektiva kontroll.

Digitalisering och säkerhet

Fortsätt utreda möjligheten att digitalisera hela Överförmyndarens verksamhet, utan att detta ska inskränka på säkerhet och sekretess.

Då verksamheten tidigare, p g a, sekretess, inte kunde använda sig av stadens diarium finns det ett behov av att komma ikapp med digitaliseringen och föra in äldre ärenden i systemet.

Ställföreträdare

För att bredda utbudet av ställföreträdare bör mer kontakt ske med andra kommuner, samt med föreningar för gode män och förvaltare, i syfte att utbyta kontaktuppgifter till möjliga ställföreträdare.

Prioriteringar i nämnden

- Fortsätta arbetet med att digitalisera nuvarande verksamhet
- Föra in äldre ärenden i Sundbybergs stads diarium
- Samma riktlinjer för arvodering ska fortsatt gälla samtliga ställföreträdare

Förslag till driftbudget för Överförmyndarnämnden

Driftbudget ÖFN (Mnkr)	Styrets budget	Vår budget	Differens
Intäkter	0,0	0,0	0
Kommunbidrag	4,5	4,5	0
Budgeterade intäkter	4,5	4,5	0
Driftkostnader	4,5	4,5	0
Avskrivningar	0,0	0,0	0
Internränta	0,0	0,0	0
Budgeterade kostnader	4,5	4,5	0
Budgeterat resultat	0,0	0,0	0
Investeringsram	0,0	0,0	0
I nämndens driftbudget ingår både externa intäkter och interna intäkter mellan nämnderna			

Valnämnd

Ansvarsområde

Valnämnden i Sundbyberg har hand om EU-valet och de allmänna valen på lokal nivå. Nämnden ser bland annat till att det finns vallokaler och röstmottagare samt svarar för förtidsröstningen. Nämnden sköter också den preliminära rösträkningen under valnatten och den så kallade onsdagsräkningen. Vid sidan om den lokala valmyndigheten, nämnden, finns en regional och en central valmyndighet.

Målsättning

Korrekt och säkert röstförfarande med bibehållen valhemlighet.

Säkerhet och kontroll

För att motverka valsabotage och manipulering av valsedlar har valsedelställen förbättrats och placeras nu skyddade inne i vallokalen där valförrättarna har uppsikt över dem och kan kontrollera dem efter varje väljare. Det är ett viktigt steg mot att värna om väljarnas demokratiska rättigheter med bibehållen valhemlighet enligt lag.

Affischering

Valnämnden behöver ta ett beslut om att verka för att staden inte ska fortsätta bevilja undantag från affischeringsförbudet. Valaffischerna i samband med val är ett förfulande inslag i stadsbilden och bidrar till nedskräpning. När personer i syfte att motverka demokrati och yttrandefrihet systematiskt tar ner vissa partiers affischer, utan att bli dömda för detta vid rättegång, blir affischeringen inte heller en rättvis möjlighet för samtliga partier att nå ut med sina budskap.

Prioriteringar i nämnden

- Inga undantag från affischeringsförbudet

Förslag till driftbudget för Valnämnden

Driftbudget VN (Mnkr)	Styrets budget	Vår budget	Differens
Intäkter	0,0	0,0	0
Kommunbidrag	0,5	0,5	0
Budgeterade intäkter	0,5	0,5	0
Driftkostnader	0,5	0,5	0
Avskrivningar	0,0	0,0	0
Internränta	0,0	0,0	0
Budgeterade kostnader	0,5	0,5	0
Budgeterat resultat	0,0	0,0	0
Investeringsram	0,0	0,0	0
I nämndens driftbudget ingår både externa intäkter och interna intäkter mellan nämnderna			

Driftbudget

Driftbudget för 2025 föreslås uppgå till totalt 3178,5 miljoner kr. Inom denna ram föreslår vi budgetramar enligt tabell nedan. Skattesatsen föreslås bli oförändrad: 19,25 kr.

Beräknade ramar (miljoner kr)	Styret		Diff	SD	SD	SD
	2024	2025		2025	2026	2027
Kommunstyrelsen	273,2	329,7	-5,1	324,6	333,8	343,4
Grundskole- och gymnasienämnden	865,1	932,9	+11,7	944,6	981,6	1021,7
Förskolenämnden	422,4	446,7	+3,5	450,2	469,9	488,6
Kultur- och fritidsnämnden	160,0	170,9	-0,9	170,0	175,1	180,4
Äldrenämnden	395,1	414,1	+6,5	420,6	444,7	470,5
Social- och arbetsmarknadsnämnden	661,6	702,6	-1,4	701,2	725,2	752,9
Stadsmiljö- och trafiknämnden	92,3	145,2	-6,2	139,0	143,0	147,1
Byggnads - och tillståndsnämnden	16,9	20,4	0,0	20,4	21,0	21,6
Valnämnden	1,5	0,5	0,0	0,5	3,1	0,7
Överförmyndarnämnden	4,5	4,5	0,0	4,5	4,7	4,9
Kommunfullmäktiges revisorer	2,8	2,9	0,0	2,9	2,9	2,9
Summa	2894,7	3170,4	+8,1	3178,5	3305,0	3434,7

Investeringsbudget

	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Kommunstyrelsen (summa)	131,2	182,8	354,3	332,1	353,8	324,0
Strategiska	12,5	35,5	217,9	234,1	282,8	279,0
Verksamhetslokaler	101,0	109	93,0	81,0	58,0	23,0
Inventarier och IT	17,7	38,3	43,4	17,0	17,0	22,0
Grundskole- och gymnasienämnden	4,0	3,5	3,5	3,5	3,5	3,5
Inventarier	4,0	3,5	3,5	3,5	3,5	3,5
Social- o arbetsmarknadsnämnden	1,0	2,6	1,0	2,6	3,0	1,0
Inventarier	1,0	2,6	1,0	2,6	3,0	1,0
Förskolenämnden	3,0	3,5	3,5	3,0	3,5	3,0
Inventarier	3,0	3,5	3,5	3,0	3,5	3,0
Äldrenämnden	9,5	1,0	1,5	1,5	1,5	1,5
Inventarier	9,5	1,0	1,5	1,5	1,5	1,5
Stadsmiljö- och trafiknämnden	230,1	167,9	144,3	127,5	127,5	131,5
Strategiska	140,1	70,4	41,8	25,5	35,5	35,0
Ersättningsinvesteringar mm	90,0	97,5	102,5	102,0	92,0	96,5
Inventarier	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kultur- och fritidsnämnden	10,0	24,5	16,8	12,0	15,0	8,8
Strategiska	0,7	18,5	1,0	4,0	7,0	2,0
Ersättningsinvesteringar mm	8,0	3,6	6,4	3,9	3,9	3,9
Inventarier	1,3	2,4	9,4	4,1	4,1	2,9
Byggnads- och tillståndsnämnden	1,8	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Inventarier	1,8	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Summa	390,6	385,8	524,9	482,7	511,8	473,8

